

Беларуская мадэль дашкольнай адукацыі: якасць, даступнасць, адказнасць

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
— **Альбіна Леанідаўна, якія най-больш актуальныя задачы стаяць сёння перад сферай дашкольнай адукацыі?**
— У Год якасці ў сістэме дашкольнай адукацыі асноўную ўвагу мы якасці і аддаём. Якасці адукацыйных паслуг, адукацыйнага працэсу і адапведных умоў. Пад умовамі разумею не толькі забяспечанасць матэрыяльна-тэхнічнай базай, аснашчанасць дзіцячых садкоў сучаснымі сродкамі навучання, дзе, дарчы, асаблівы акцэнт робім на сучасным надворным абсталяванні. Але ж галоўнай мэтай для нас было і застаецца забяспечыць установы дашкольнай адукацыі кваліфікаванымі педагогагічнымі кадрамі і якаснымі вучэбнымі праграмамі і выданнімі.
— **Цікава ведаць, што ўключае ў сябе сучасная вучэбная праграма для дашкалята.**
— Вучэбную праграму дашкольнай адукацыі і адукацыйны стандарт дашкольнай адукацыі мы абнавілі ў 2022 годзе, тыпавы вучэбны план дашкольнай адукацыі — у 2023-м. У чым асноўныя змены? Безумоўна, гэта перагляд зместу дашкольнай адукацыі з улікам сучасных тэндэнцый.

Праграма комплексная і ўключае ў сябе шэраг адукацыйных абласцей. Гэта «Фізічная культура», «Дзіця і грамадства», «Элементарныя матэматычныя ўяўленні», «Дзіця і прырода», «Развіццё маўлення і культуры маўленчых зносін», «Падрыхтоўка да навучання грамадце», «Выяўленчае мастацтва», «Музычнае мастацтва», «Мастацкая літаратура».

У мэтах удасканалення работы па патрыятычным выхаванні, фарміраванні ў дзяцей дашкольнага ўзросту традыцыйных каштоўнасных установак і адпаведных кампетэнцый у адукацыйных стандардах і вучэбнай праграме дашкольнай адукацыі абноўлены змест раздзела «Сацыяльна-маральнае і асобнае развіццё».

Пачынаючы з сярэдняй групы (ад чатырох да пяці гадоў) у гэты раздзел уключаны новы адукацыйны кампанент «Асновы грамадзянска-патрыятычнай культуры».

— **Ці ўлічваюцца ўзрост дзіцяці?**
— Абавязкова. Змест у адукацыйных абласцях прадстаўлены на гадах жыцця: ад нараджэння да аднаго года, ад аднаго да двух гадоў, ад двух да трох гадоў, ад трох да чатырох гадоў, ад чатырох да пяці гадоў, ад пяці да шасці і ад шасці да сямі гадоў з улікам значнасці кожнага перыяду жыцця ў яго развіцці.

— **Згадзіцеся, дзетсадаўцы — асабліва група, назавём так, вучняй. І падышоў да іх патрэбен быць асаблівым. Як з гэтым спраўляюцца педагогі? Хто і што ім дапамагае?**

— Асаблівы падыход патрэбен для дзяцей любога ўзросту. Што датычыцца дапамогі — распрацаваны метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі работы па фарміраванні асноў грамадзянска-патрыятычнай культуры з выхаванцамі і іх бацькамі.

Мы ў прынцыпе актыўна працуем у дадзеным кірунку. Праводзім шэраг тэматычных мерапрыемстваў, прычым на розных узроўнях: абласным, раённым, гарадскім. Гэта акцыі, інфармацыйна-адукацыйныя праекты і конкурсы, дыялагавыя пляцоўкі, дыскусійныя платформы, інфармацыйныя сустрэчы, анлайн-форумы, інтэрактыўныя пляцоўкі, у тым ліку з удзелам прадстаўнікоў Генеральнай пракуратуры Рэспублікі Беларусь. Не так даўно, напрыклад, прайшоў рэспубліканскі семінар «Гісторыка-культурна спадчына беларускага народа ў адукацыйнай прасторы дашкольнай адукацыі».

Сёлета пачалася распрацоўка інтэрактыўных дыдактычных гульніў па грамадзянскім і патрыятычным выхаванні дзяцей дашкольнага ўзросту. Адпаведнае навуковае даследаванне праводзіцца Беларускай дзяржаўнай педагогічным універсітэтам імя Максіма Танка. Яшчэ адзін важны аспект у гэтым кірунку — работа ў цесным узаемадзейні з сем'ямі выхаванцаў.

— **Вучэбныя выданні для дашкольнага выхавання. Які іх спектр, якія рыхтуюцца і выпускаюцца?**

— **Сёння ўжо можна казаць аб стварэнні ў Беларусі айчынных школьных навуковых даследаванняў у галіне распрацоўкі вучэбных выданняў па дашкольнай адукацыі. Неабходнасць пабудовы цэласнай адукацыйнай прасторы, у тым ліку на этапе пераходу дзіцяці з установы дашкольнай адукацыі на першую ступень агульнай сярэдняй; навуковага кіравання гэтым працэсам, вырашэння праблемы метадычнага забеспячэння на аснове прынцыпаў сістэматычнага падыходу разглядалася беларускімі навукоўцамі Якавам Каламнінскім, Наталляй Старжынскай, Лізаветай Панько, Ірынай Жытко, Раісай Касянюк, Дзінай Дубінінай і іншымі.**

Што датычыцца спектра — ён досыць шырокі: дапаможнікі, вучэбныя, вучэбна-метадычныя і вучэбна-наглядныя дапаможнікі, хрэстаматыі. У 2023 годзе было выдадзена восем найменняў вучэбных выданняў для выхаванцаў старэйшых груп ад пяці да сямі гадоў, шаснаццаці найменняў вучэбных выданняў для педагогаў устаноў дашкольнай адукацыі. У 2024 годзе таксама ўжо выдадзена восем найменняў вучэбных дапаможнікаў вучэбна-метадычнага комплексу «Мае першыя ўрокі». Яшчэ дзесяць найменняў вучэбных выданняў для педагогаў дзіцячых садкоў — у плане выпуску.

— **Эксперыменты і інавацыі**

— **Апошнія гады ў школах краіны апрабудоўвалася некалькі пілотных праектаў. Як ідуць справы з эксперыментамі ў сферы дашкольнай адукацыі?**

— І эксперыментальная, і інавацыйная дзейнасць ажыццяўляецца даволі актыўна. У гэтым годзе, напрыклад, 76 устаноў дашкольнай адукацыі краіны ўдзельнічалі ў рэалізацыі чатырох эксперыментальных праектаў, 117 садкоў апрабавала дзесяць інавацыйных праектаў. Тэматыка праектаў вельмі разнастайная: логіка-матэматычнае развіццё выхаванцаў старэйшага дашкольнага ўзросту, персанальнае суправаджэнне дзяцей з асабліва-сцямі псіхафізічнага развіцця, фарміраванне інклюзійнай адукацыйнай прасторы.

З гэтага года мы пачалі рэалізацыю Праграмы развіцця і ўдасканалення дашкольнай адукацыі на 2024—2025 гады. Мерапрыемствы праграмы прадугледжваюць арганізацыйнае і змястоўнае забеспячэнне адукацыйнага працэсу, рэсурснае забеспячэнне, удасканаленне матэрыяльна-тэхнічнай базы. Асабліва ўвага — інфармацыйнаму суправаджэнню.

Плануем правесці ў новым фармаце конкурс прафесійнага майстэрства — «Найлепшы педагог устаноў дашкольнай адукацыі». У ім возьмучь удзел не толькі выхаватэлі дашкольнай адукацыі, але і іншыя педагогі дашкольных устаноў, напрыклад кіраўнікі фізічнага выхавання, музычныя кіраўнікі. У цяперашні час распрацоўваецца канцэпцыя конкурсу.

Зменіцца і фармат работы Рэспубліканскага савета кіраўнікоў дашкольнай адукацыі, які возьме на сябе каардынацыю дзейнасці рэгіянальных аб'яднанняў. Уго функцыі значна пашырацца з улікам уваходжання ў структуру Беларускага педагагічнага таварыства.

Плануа і перспектывы развіцця шмат. Работа над удасканаленнем нацыянальнай сістэмы дашкольнай адукацыі не спыняецца ні на дзень.

Аб будзённым

— **Пагаворым аб тым, што сёння найбольш хваляе бацькоў. Напрыклад, аб змене графіка работы устаноў дашкольнай адукацыі.**

— У нашай краіне на дзяржаўным узроўні ствараюцца ўсе ўмовы для таго, каб дзеці наведвалі ўстановы дашкольнай адукацыі, а іх бацькі мелі магчымасць працаваць. На неабходнасці паглядзець на рэжым работы дзіцячых садкоў і падстроіцца пад бацькоў, заставіць увагу на сустрэчы з актывам Беларускага саюза жанчын 5 сакавіка 2024 года і кіраўнік нашай дзяржавы.

На заканадаўчым узроўні гэта пытанне ўрэгулявана. Так, пунктам 3

артыкула 139 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адукацыі вызначана, што час знаходжання выхаванцаў ва ўстанове адукацыі вызначаецца заснавальнікам установы адукацыі ў адпаведнасці з запытамі законных прадстаўнікоў выхаванцаў і можа складаць ад двух да сямі гадзін, 10,5 гадзіны, 12 гадзін, 24 гадзіны. Падкрэсліваю, у адпаведнасці з запытамі законных прадстаўнікоў выхаванцаў.

Адзіны прынцыпаў па вызначэнні рэжыму работы няма. Акрамя запытаў бацькоў, заснавальнік вызначае яго з улікам статусу населенага пункта: горад, вёска, аграгарадок, абласны ці раённы цэнтр. Улічваюцца наўнянасць у населеным пункце горадаўтваральных прадпрыемстваў, іх рэжым работы і іншыя нюансы.

На сёння 2908 устаноў дашкольнай адукацыі Беларусі функцыянуюць 10,5 гадзіны, 822 — 12 гадзін, 24 гадзіны працуюць 16 садкоў.

На дадзены момант перад мясцовымі ўладамі пастаўлена задача перагледзець загрузчанасць дзіцячых садкоў з улікам работы прадпрыемстваў і арганізацый.

— **Якія яшчэ запыты бацькоў знаходзяць устаноўцы водгук?**

— У дзіцячых садках ствараюцца ўмовы для адкрыцця і функцыянавання груп кароткачасовага, ад двух да сямі гадзін, знаходжання: сезонныя пляцоўкі, пляцоўкі для гульніў, прагуляныя, групы выхаднога дня, вячэрнія, адаптацыйныя, «матчыны школы» і іншыя.

— **Ці хапае сёння ў краіне ўстаноў, якія рэалізуюць праграму дашкольнай адукацыі?**

— У мінулым годзе ў нас працавала 3750 такіх устаноў, у тым ліку непасрэдна ўстаноў дашкольнай адукацыі — 2795. У іх атрымлівалі дашкольную адукацыю каля 355,7 тысячы выхаванцаў. Згадзіцеся, лічба немалая.

Прыкладу яшчэ крыху лічбаў, бо без іх не абыйсця. На 1 ліпеня 2024 года адкрыта тры ўстановы на 650 месцаў у Мінскай, Гродзенскай і Магілёўскай абласцях, а ўсяго ў 2024 годзе запланавана будаўніцтва 15 садкоў на 3550 месцаў. Яны з'яўца ў Брэсце, Лепелі, Оршы, Наваполацку, Віцебску, Гомелі, Гродне, Смілавічах, Лагойску, Баранялянах, Магілёве і Мінску. У наступныя два гады плануюцца будаўніцтва яшчэ 23 дзіцячых садкоў.

Что датычыцца хапае ці не хапае... У краіне дзіцячых садкоў дастаткова і нават ёсць свабодныя месцы. Праблема крокавай даступнасці існуе толькі ў мікрараёнах-новабудоваў.

лях, дзе шмат дзетак дашкольнага і школьнага ўзросту. Напружаная сітуацыя ў Мінскім раёне, дзе 2340 дзяцей пакуль не забяспечаны месцамі ў найбліжэйшых садках. Менавіта тут ажыццяўляецца будаўніцтва новых дашкольных устаноў. Часова вырашам праблему з дапамогай сталічных дзіцячых садкоў, арганізуем падвоз дзяцей да іх. Упэўнена, хутка сітуацыя палепшыцца.

— **Як бацькі змогуць знайсці інфармацыю аб наўнянасці і колькасці свабодных месцаў у дзіцячых садках?**

— Праз інтэрактыўныя карты, якія змяшчаюць спасылкі на ўсе дзіцячыя садкі рэгіёнаў, Мінска, прычым не толькі на інтэрнэт-партале Міністэрства адукацыі, але і на сайтах камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама, галоўным упраўленню адукацыі аблвыканкамаў.

Як гэта выглядае на практыцы? Адкрываеце інтэрактыўную карту, напрыклад, Мінска і сярод прапанаваных варыянтаў узроўняў адукацыі — дашкольнай, агульнай сярэдняй, дадатовая — выбіраеце дашкольную адукацыю. Пасля гэтага выбіраеце адміністрацыйны раён сталіцы, умоўна, Маскоўскі. Пры націску на яго абразок адкрываецца адукацыйная сетка устаноў дашкольнай адукацыі Маскоўскага раёна. У сетцы можна выбраць дзіцячы садок, размешчаны побач з месцам пражывання ці рэзідэнцыяй сям'і дзіцяці, месцам работы бацькоў ці навучання старэйшых дзяцей і іншае. Устаноў дашкольнай адукацыі, у якіх маецца п'яць і болей свабодных месцаў, выдзелены на карце зялёным колерам.

Націснуўшы на абразок дзіцячага садка, можна даведацца аб наўнянасці свабодных месцаў у канкрэтных узроставых групах, а пры пераходзе па спасылцы на сайт установы атрымаць больш поўную інфармацыю пра яе.

— **Што патрэбна, каб атрымаць месца ў дашкольнай установе?**

— Па-першае, стаць на ўлік. На жаль, некаторыя бацькі аб гэтым забываюць і потым скардзцаю, што не атрымалі месца непасрэдна ў той установе дашкольнай адукацыі, у якой чакалі.

Пачынаць падрыхтоўку дакументаў для пастановы на ўлік неабходна загадзя. Канкрэтна ўстанавіць тэрмін вельмі складана. Многія бацькі робяць гэта адразу пасля нараджэння дзіцяці, асабліва ў мікрараёнах-новабудоваў.

Звяртаю ўвагу, што на інтэрнэт-партале Міністэрства адукацыі ў раздзеле «Дашкольная адукацыя»

ў рубрыцы «Бацькам дашкольнай» размешчана інфармацыя аб тым, як уладкаваць дзіця ў дзіцячы садок.

Для маладых бацькоў

— **Усё ж такі давайце правядзем невялічкі пікбэз для тых, перад кім стаіць задача ўладзіць сваё дзіця ў садок. Як кажуць, раскладзём па палічках.**

— Для пастановы на ўлік аднаму з бацькоў (заканнаму прадстаўніку) дзіцяці неабходна звярнуцца ў мясцовае выканаўчае і распарадчыя органы па месцы знаходжання устаноў адукацыі. Як правіла, гэта служба «Адно акно».

Пры звяртанні прадставіць наступныя дакументы:

— пашпарт ці іншы дакумент, які сведчыць асобу законнага прадстаўніка дзіцяці;

— пасведчанне аб нараджэнні дзіцяці (пры яго наўнянасці — для дзяцей, якія з'яўляюцца непаяўна-летнімі замежнымі грамадзянамі і асобамі без грамадзянства, якім дадзены статус бежанца, дадатковая абарона ці прытулак у Рэспубліцы Беларусь або якія хадайнічаюць аб даванні статусу бежанца, дадаткова абароны або прытулку ў Рэспубліцы Беларусь).

Заканнаму прадстаўніку будзе прапанавана запоўніць заяву па ўстаноўленай форме, пасля чаго дзіця будзе лічыцца пастаўленым на ўлік для атрымання дашкольнай адукацыі, спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі. Форма заявы аб пастановы на ўлік прадугледжвае ўказанне да трох устаноў дашкольнай адукацыі.

Як згадвалася раней, крытэрыям выбару могуць выступаць размяшчэнне дзіцячага садка ў зоне пешаходнага доступу, яго блізкасць да месца работы бацькоў альбо месца навучання іншых дзяцей, а таксама від устаноў адукацыі (дзіцячы садок, санаторны дзіцячы садок, спецыяльны дзіцячы садок і інш.), адпаведна матэрыяльна-тэхнічная база, кадравы патэнцыял і гэта далей.

А на заканчэнні ў мяне ёсць добрая навіна, якая звязана з пытаннямі падачы дакументаў, — цяпер ажыццяўляюцца мерапрыемствы па перавозе ў электронную форму адміністрацыйных працэдур па пастановы на ўлік дзяцей у мэтах атрымання імі дашкольнай адукацыі, спецыяльнай адукацыі на ўзроўні дашкольнай адукацыі, а таксама выдчы накіравання ва ўстанову адукацыі.

Алена ВІНАГРАДАВА, Фота Лізаветы ГОЛАД.

КАБ ФІНАНСЫ НЕ СПЯВАЛІ РАМАНАНСЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Але важна разумець, што купля валюты — гэта спосаб не прымножыць грошы, а дыверсіфікаваць зберажэнні ў найлепшы выгляд захавання, але не зарабіць. Долар і еўра схільны да інфляцыі, які і беларускія рублі, хоць у іх яна іншая. У кароткатэрміновай перспектыве гэта часам не працуе абсалютна. І нават навіна пра тое, што ў чарговы пакет санкцый ЗША трапіла Маскоўская біржа, толькі часова ўстрымвала расійскіх і айчынных аматараў замежнай валюты.

Фінансавыя аналітыкі тады растлумачылі, што рашэнне спыніць таргі доларам, а следам і еўра (у Расіі), хоць еўрапейскія ўлады не накладвалі ніякіх санкцый на Маскоўскую біржу, нічога не мяняе. Бо курс можа вызначаць Цэнтрабанк РФ, дзяду гэтага біржа не патрэбна. Тым больш на ёй па-ранейшаму гандлююць конам — на сёння асноўнай валютай расійскага фінансавога рынку. А праз яе лёгка з дапамогай крос-курсаў вызначыць кошт і долара, і еўра.

Па словах экспертаў, усе чуткі аб магчымых праблемах з абменам валюты, яе даступнасцю не маюць пад сабой ніякай падставы: ніхто ні ў Расіі, ні ў Беларусі «адмяняць доллар» не будзе.

Акрамя таго, трэба разумець, што сярэднядзённым абарот долара на Беларускай валютна-фінансавай біржы ў дзясятках разоў меншы за пазабіржавы. Таму бакі актыўна купляюць-прадаюць валюту. А насельніцтва ў нас даўно з'яўляецца чыстым прадаўцом валюты. А хто ў іх яе купляе? Банк. Толькі ў май банкі купілі на 118 мільёнаў долараў больш, чым прадалі.

Галоўным застаецца тэзіс, пра тое, што не долар, а юань з'яўляецца галоўнай валютай у РФ, і не долар ці еўра, а расійскі рубель — у Беларусі.

Дэпазіт

Цяпер мае сэнс афармляць дэпазіт толькі ў беларускіх і расійскіх рублях, звяртае ўвагу фінансавы кансультант. Даходнасць па дэпазітах у валюту набліжаецца да нуля і не пакрывае інфляцыю. Адкрываць уклад у доларах варта толькі з мэтай захоўваць грошы не дома, а ў іншым месцы.

Самыя выгадныя ўклады ў нацыянальнай валюце на тэрмін два гады і больш. Розныя банкі прапануюць фіксаваную прыбытковасць ад 13 % да 14 %. Пры памяншэнні тэрміну дэпазіту да 6—9 месяцаў даход-

насць складае ўжо 10-12 % гадавых. Пры кароткатэрміновым укладках на 1—3 месяцы даходнасць складае ад 1 % да 9,5 % гадавых.

Расійскія рублі на нашым фінансавым полі ўжо не такія прывабныя як свае. Ёсць магчымасць пакласці суседскія рублі на два гады і атрымаць 12,5 % гадавых. Пры тэрміне 6—9 месяцаў з расійскіх рублёў магчыма «наварыць» 9-12 %, а пры тэрміне 1—3 месяцаў — да 10 % гадавых. Атрымліваецца, што кароткія грошы выгадней захоўваць менавіта ў расійскіх рублях.

Пачынаюць карыстацца папулярнасцю ўклады ў кітайскі юань. Самы выгадны дэпазіт на два і больш гадоў прынясе 3,5-3,7 % гадавых. Адкрываць уклад на 6—9 месяцаў прадугледжвае даходнасць 2,5-3 % гадавых.

Але трэба памятаць, што калі ўклад у беларускіх рублях ляжыць менш чым год, а ўклад у валюту — менш чым два гады, то з даходу прыйдзецца заплаціць падатак па стаўцы 13 %.

Пры павелічэнні сумы назапашвання адначасова з'яўляецца вопыт валодання грашмыма. У гэтым выпадку прапануюцца разглядаць уклады як невялікую частку інвестыцыйнага партфеля — да 20 % і арыентавацца на дэпазіты менавіта ў беларускіх рублях.

У аблігацыях ёсць доля рызыкі

Гэтыя каштоўныя паперы могуць быць цікавым інструментам, паколькі іх прыбытковасць вядомага загадзя, які і ў банкахскіх дэпазітаў. У той жа час вяртанне ўкладаў гарантавана дзяржавай, а на аблігацыі, які даўгавыя каштоўныя паперы, такая гарантыя не распаўсюджваецца.

Эмітэнтам можа быць дзяржава або юрыдычная асоба, якія выпускаюць аблігацыі і бяруць такім чынам у чалавека пазыку. Па дзяржаўных аблігацыях даходнасць, як правіла, ніжэй, чым па камерцыйных, але дзяржаўныя аблігацыі лічацца больш надзейнымі.

Раней у карпаратыўных каштоўных папер была прывязка да долара ці еўра. Яны і цяпер яшчэ існуюць на руках у кліентаў, але... Ужо больш як два гады карпаратыўныя аблігацыі ў валюту не прапануюцца спажывцам. Самыя прыбытковыя рублёвыя аблігацыі — у фінансавых ліхвяраў і ламбардаў, з разліку 20-24 % гадавых. Усё нахшталь старых правілаў, але ёсць змены.

З другой дэкады чэрвеня ўлікам і захоўваннем дэпазітарных аблігацый займаецца Рэспубліканскі цэнтральны дэпазітарны каштоўных папер. Перад купляй дэпазітарных аблігацый неабходна адкрыць рахунак «дэпо» (50 рублёў). А абслугоўванне гэтага рахунку ў залежнасці ад колькасці выпускаў каштоўных папер, якія ўлічваюцца на рахунак «дэпо», складае 0,15 рубля, але не менш за 15 рублёў у месяц.

Дадзены дэпазітарны падпарадкоўваецца галоўнаму банку краіны. За паслугі ён бяры з уладальнікаў аблігацый частку даходных грошай. Добра, не збяднеем, абы новы механізм кантролю сапраўдны сацыялы, каб фінансы спажываюць «не сплылі налева».

Пры куплі карпаратыўных аблігацый варты ацаніць фінансавы стан эмітэнта, з якой мэтай ён выпускае аблігацыі: для маштабавання, пашырэння вытворчасці або каб прыцягнуць грошы, таму што ёсць праблемы.

Можна разглядаць куплю аблігацый, але важна разумець сутнасць інструмента. Калі вы не гатовыя да больш высокіх рызык, лепш прыйдзецца да дзяржаўных аблігацый (але і даходнасць у іх будзе значна ніжэй).

Крыптавалюта, тэхніка і іншыя буйныя пакупкі

Эксперыментаваць з незнаёмымі інструментамі можна, але рызыкаюць максімум 2 % ад назапашанага, лічаць эксперты. Чаму менавіта такая лічба? Каб не было занадта балюча ад страты грошай. Трэба даваць сабе справаздачу, з якой сумай вы гатовыя развітацца, у кагосяці гэта 10 рублёў, а ў кагосяці — 10 тысяч долараў.

З крыптавалютай трэба спачатку разабрацца ў тэме, перш чым інвеставаць (універсальны савет для любой справы), і ацаніць, якую суму вы гатовыя страціць, калі ўкладанні акажацца няўдалымі.

Спрабаваць захаваць грошы ў некалькіх тэлевізарах або халадзільніках — дакладна дрэнная ідэя. Гэта проста выкіданне грошай. Мы жывем не ў саветскія часы, калі быў дэфіцыт халадзільнікаў ці яшчэ чагосяці, што можна было потым з лёгкасцю прадаць. Цяпер, калі вы купляеце другі халадзільнік, які не патрэбен, лепш аддаць гэтыя грошы на дабрачыннасць.

У мяне сусед у 2018 годзе купіў тры вялізныя ўпакоўкі макаронаў. Дзеве з іх ён потым выкінуў, таму што іх хатняя харчавая моль

Рабіць пакупкі пра запас варта, толькі калі вам сапраўды трэба карыстацца канкрэтным рэччу, а не замарожваць у ёй грошы.

Нерухомасць

У беларусаў заўсёды была цікавасць да куплі кватэры як спосабу захаваць грошы. Нюанс такога інвеставання — калі вы ўкладзеце ў кватэру ўсе свабодныя грошы, атрымаецца, што вы не выконваеце правіла «не складаць усё яйкі ў адзін кошык».

Гэта даволі часты запыт у агенцтвах нерухомаасці — выбаць ліквідную кватэру для здачы ў арэнду. Няхай даходнасць будзе невысокая, у рамках 5-6 %, але гэта папулярная тэма для тых, хто хоча захаваць грошы ў валюту і атрымліваць стабільны штомесячны прыбытак.

Трэба звярнуць увагу на тое, што крыху больш як 10 гадоў таму валютныя ўклады падразумевалі даходнасць да 8 % гадавых у валюту. Таму магло паўстаць пытанне, у чым больш выгадна зберагаць назапашванні — у квадратных метрах або ў банкахскіх дэпазітах. Але ў апошнія гады дэпазіты не пакрываюць нават інфляцыю долара. Банкам валюта некавава, цяпер стаўкі па ўкладах у доларах складаюць ад 0,1 % да 1,2 % гадавых.

Так што людзі разглядаюць варыянты ўкладання грошай у куплю (пад здачу) кватэры каб невялікага памішання на першым паверсе шматкватэрнага дома. Пакуль рынак не перанасычаны арэндным жыллём, здача кватэры зольна прынёсць невялікі прыбытак, лічаць эксперты.

Дастаткова на рынку і выпадковых інвестараў: бацькі купляюць кватэру для дзіцяці, які будзе паступаць у ВУН і вучыцца ў Мінску. Спачатку яе здаюць у арэнду і атрымліваюць даход, потым у студэнта з'яўляецца кватэра, і не трэба выдаткоўвацца на арэнду.

Выбіраюць такое жыллё, абавязкова трэба ацаніць яго месца ў горадзе, каб яно было цікавым патэнцыйным кватэрантам. У сталіцы ўмоўныя 5—7 % даходнасці вашых інвестыцый можна мець як з новабудоваў, так і са старой кватэры побач з метро. Але ў новабудоваў трэба будзе пачакаць здачы яе ў эксплуатацыю і ўкладзіць у азда